

Zaterdag

den 29 December.

FRANKFORT, den 25sten December.

Volgens zekere tijdingen, hebben onlangs te Wurzburg op nieuw arrestatiën plaats gehad, onder anderen ook die van den baron van *Altenstein*, een Beijersche officier, die voor eenige jaren ontslagen werd. Voor ettelijke dagen is door eene commissie in zijn kasteel te Pfaffendorf eene huiszoeking gedaan, tot groote ontsteltenis van zijne aldaar zich bevindende zusters. Men gelooft echter, dat weinig of in het geheel niets van belang of waarde aldaar is gevonden. Een Poolsche officier, *Carovski*, heeft zich in dezen herfst te Pfaffendorf bij hem opgehouden, en deze is, zegt men, mede in hechtenis genomen.

Van den 26sten December.

Brieven uit Ancona, van den 14^{den} December, melden, dat Koning *Otto* van Griekenland over Florence en Rome naar Napels zal gaan, om zich aldaar in te schepen. Uit Morea verneemt men, dat de Fransche brigade, welke vroeger op onderscheidene plaatsen ingekwartierd was, thans te Napoli di Romania vereenigd is. Het schijnt, dat deze troepen, dadelijk na aankomst der Beijerschen, Griekenland verlaten zullen.

PETERSBURG, den 15^{den} December.

Den 5sten dezer is alhier de nieuw gestichte militaire academie, ter vorming van officieren van den generalen staf, geopend. Z. M. de Keizer heeft het gebed bijgewoond, de inrigting bezigtigd en de officieren verwelkomd, die hunne cursus in de academie beginnen.

— In de maand Mei 1833 zal te Petersburg eene derde tentoonstelling van voortbrengselen van Russische kunstvlucht plaats hebben.

LONDEN, den 25sten December.

De Oostenrijksche zaakgelaste heeft gisteren avond een langdurig onderhoud gehad met den burggraaf *Palmerston* op het departement van buitenlandsche zaken.

De gevolmagtigden van Oostenrijk, Rusland en Pruisen hebben in de afgelopen week verscheidene langdurige zittingen gehouden. De Hollandsche buitengewone minister en de Belgische minister zijn mede zeer werkzaam geweest.

Men heeft berichten uit Gibraltar tot den 1sten December. Zij melden, dat Zr. Ms. schip *Philomel* drie Hollandsche koopvaarders opgebracht heeft, namelijk de *Speilherd*, van Smyrna naar Amsterdam; *Hendrika Elisabeth*, van Smyrna naar Rotterdam, en de *Gebroeders* van Livorno naar Amsterdam.

— De jongste berichten omtrent de verkiezingen toonen genoegzaam, dat de Tories geene meerderheid in het parlement zullen verkrijgen; dat de tegenwoordige ministers eene voldoende partij op hunne hand zullen hebben, en de oppositie verdeeld zal zijn tusschen de Tories en Radicaalen.

Daar de volgende berichten, in onze buitengewone Courant van Donderdag vervat, niet aan alle onze geabonneerden heeft kunnen vrrzonden worden, herhalen wij dezelve in deze onze gewone Courant.

's GRAVENHAGE, den 26sten December.

Eene dépêche van den Generaal-majoor *Wildeman*, Opperbevelhebber der vesting Breda, gisteren morgen per estafette aan Z. Exc. den Directeur-generaal van Oorlog overgebracht, en de aankondiging behelzende, dat de 1ste luitenant *Heshusius*, adjudant van den generaal-majoor *de Favauge*, van de bezetting van het kasteel van Antwerpen, zich, vergezeld van een Fransch gezantschap-secretaris en officier, aan de voorposten te Grootzundert had aangemeld, en dat omtrent de toelating van de twee laatstgemelde Heeren op ons grondgebied bevelen werden verzocht, deed al dadelijk vermoeden, dat er gewichtige mededeelingen van wege den Opperbevelhebber van het kasteel konden worden te gemoet gezien. Te 1 ure na den middag kwam genoemde 1ste luitenant *Heshusius* met den luitenant *van Emde*, adjudant van den generaal *Wildeman*, alhier aan, en deed, bij het overhandigen der brieven van Zijne Excellentie den generaal der infanterie baron *Chasse*, mondeling verslag, dat die waardige Opperbevelhebber niet dan met weerzin, doch door de omstandigheden gedrongen, zich in de noodzaakelijkheid had gebracht gezien, om wegens de ontruiming van het kasteel eene eervolle kapitulatie te sluiten.

De missive van den generaal *Chassé* is van den volgenden inhoud:

Aan zijne Exc. den Heer Directeur-Generaal van Oorlog.

Hoofdkwartier citadel van Antwerpen, den 24sten December 1832.

De zwarigheden, welke zich dagelijks vermeerderden, om dezen aan mij toevertrouwd post langer met eere te kunnen verdedigen, hebben mij genoodzaakt, in weerwil van mij zelve, in onderhandeling met den vijand te treden.

De vermoeijenissen en ontberingen, welke de soldaat sedert drie weken ondergaan heeft, zijn boven alle beschrijving, en hebben de krachten van het garnizoen geheel uitgeput.

Voerbij komt, dat het drinkwater, door het droogloopen der grachten, in de putten zoodanig verminderd is, dat men met de grootste moeite slechts het onontbeerlijke water kon bekomen; en, tot overmaat van ongeluk, zijn de twee laatste nog bestaande putten in den vorigen nacht door de vijandelijke bommen vernietigd.

Alle de zoo gezegde bomvrije lokalen zijn ten eenen male verwoest; zoo dat de soldaat in de poternes, communicatiën en galerijen, onder een zoo geducht bombardement, dusdanig in een is gedrongen, dat bijna nimmer door denzelfden rust genoten wordt.

Het bomvrije hospitaal, waarin zich alle onvervoerbare gekwetsten en geamputeerden bevinden, dreigt elk oogenblik in te storten, waardoor deze ongelukkigen gezamenlijk verpletterd en begraven zouden worden.

In de linker face van bastion II, heeft de vijand eene bres geschoten, welke 80 tot 100 ellen breed is en reeds bijna de helft der gracht gevuld heeft.

De *descente du fosse* is geëffectueerd en de vijand heeft slechts zijne mijn te doen spelen, om de contre-escarp in de gracht te doen storten en alzoo den storm uit te voeren.

Het is om al het hierboven aangehaalde, dat ik, de onmogelijkheid inziende, om eenen storm af te slaan, alsmede dat door het roekeloos afwachten daarvan de tot hiertoe behaalde roem ten eenen male verloren zoude kunnen gaan, propositiën aan den maarschalk *Gérard* gedaan heb, om mij een alligi vrij te laten, en mij geëigen heb getoond, de door hem op den 30sten November II. gevraagde evacuatie te bewerkstelligen. Dit door hem van de hand gewezen zijnde, heb ik eindelijk, na den geheelen dag met parlementeren doorgebracht te hebben, met overleg van den raad van defensie, de kapitulatie gesloten, waarvan ik de eer heb, hiernaevens kopie over te leggen.

Ik heb mijn' persoon en eenige mijner officieren als krijgsgevangenen aangeboden, onder voorwaarde, om het overige der bezettingen vrij naar de noordelijke provincien terug te doen keeren, doch vruchteloos.

Uit het additioneel artikel zal Uwe Excellentie ontwaren, dat de flotille voor de stad niet in de kapitulatie begrepen is, welk artikel op instantelijk aandringen van den kapitein ter zee *Koopman* geïnsereerd is geworden. Ten gevolge daarvan was ik met denzelfden overeengekomen, om zes der beste booten in de duisternis de Schelde te doen afzakken en de overigen te vernielen, welk eerste echter onuitvoerlijk schijnt geweest te zijn, dewijl ik op het oogenblik verneem, dat slechts ééne boot is afgezeild, en de elf overigen door derzelver equipage verbrand of in den grond zijn gekapt.

Ziedaar Uwe Excellentie de ongelukkigste dag mijns levens: gaarne had ik mijne loopbaan hier door eenen luisterrijken dood geëindigd; maar zulks heeft geene plaats kunnen hebben.

Ik zal de eer hebben Uwe Excellentie bij de eerste gelegenheid diegeenen te doen kennen, welke zich in dit ongelukkig beleg het meest onderscheiden hebben, ten einde dezelve aan Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden Koning bekend maken.

De Generaal der infanterie, Opperbevelhebber der citadel en Zijner Majesteits zeemagt op de Schelde voor Antwerpen.

Baron CHASSÉ.

— De voornaamste bepalingen van de kapitulatie zijn de volgende: 1) De generaal der infanterie baron *Chassé* zal aan den maarschalk graaf *Gérard* de citadel van Antwerpen, het Vlaamsche hoofd, de forten *Burght*, *Zwijndrecht* en *Astruweel* in derzelver tegenwoordigen staat, met de vuurmonden, oorlogs- en mondbehoeften overleveren. 2) Het garnizoen zal met krijgseer uittrekken, de wapens op het glacis nederleggen en krijgsgevangen zijn. Doch de maarschalk *Gérard* verkiest

zich hetzelfde naar de Hollandsche grenzen te doen terugbrengen, waar de wapens aan hetzelfde zullen teruggegeven worden, zoodra Z. M. de Koning der Nederlanden de overgave van de forten Lillo en Liefkenshoek zal bevelen hebben. 3°.) De heeren officieren zullen hunne wapens behouden. Het geheele garnizoen zal deszelfs bagaadje, rijtuigen, paarden en goederen, aan de korpsen of bijzondere personen van dit garnizoen behoorende, behouden. 4°.) Tot vervoer der zieken en vooral der gekwetsten zullen ten koste van het Hollandsche gouvernement vaartuigen geleverd worden, om ze te water naar Bergen-op Zoom te vervoeren; de niet vervoerbare zieken zullen ten koste van het Hollandsche gouvernement door officieren van gezondheid dier natie behandeld worden. 5°.) De flotille van 12 kanonneerbooten, voor Antwerpen, is niet in deze kapitulatie begrepen.

— Z. M. heeft den 25sten dezer, het volgende besluit genomen:

Wij WILLEM, enz.

Willende aan onzen generaal der infanterie, baron *Chassé*, bij gelegenheid, dat hij, als Opperbevelhebber der citadel van Antwerpen, zich na eene roemvolle verdediging dier sterkte tegen een overmagtig Fransch leger, tot de overgave derzelve verplicht vindt, en, in den persoon van dien Opperbevelhebber, aan alle de officieren en manschappen der Japere bezetting, een voorloopig doch openlijk bewijs geven van Onze goedkeuring en erkentenis wegens den moed, de volharding en de vaderlandsliefde, welke door hen, niettegenstaande de grootste vermoelijningen en ontberingen, gedurende een langdurig en allerhevigst beleg, zijn aan den dag gelegd, en zulks in afwachting der bijzondere verslagen, ten gevolge van welke Wij Ons voorbehouden de verdiensten van de officieren en manschappen, welke zich onderscheiden hebben, nader te erkennen en te beloonen;

Hebben goedgevonden en verstaan, Onzen Generaal der infanterie, baron *Chassé*, Kommandeur van Onze Militaire Willems-Orde, bij dezen te benoemen tot Ridder-Grootkruis van dezelve Orde.

's Gravenhage, den 26sten December 1832.

Aan Zijne Excellentie den Generaal der infanterie Baron *Chassé*, Opperkommandant der citadel van Antwerpen.

Gisteren morgen heb ik ontvangen de missive van Uwe Excellentie, van den 24sten dezer, n°. 1784, houdende kennisgeving van de onderhandeling, in welke U Hoog Ed. Gestr. met den vijand is getreden, en van de redenen, welke u daartoe hebben bewogen, alsmede, onder andere bijlagen, een afschrift der kapitulatie door Uwe Exc. met den Franschen maarschalk *Gérard* gesloten.

Ik heb deze belangrijke stukken onverwijld aan Z. M. den Koning onszelven met de navolgende mededeeling aan Uwe Exc. belast vinde.

De Koning treedt niet in de kapitulatie als zoodanig, doch Z. M. heeft mij ook ditmaal weder de aangename taak opgelegd Uwe Exc. bij deze gelegenheid de plegtige verzekering te herhalen, dat het gedrag van Uwe Exc. en van de dappere bezetting der citadel van Antwerpen, gedurende de geheele verdediging dier sterkte, wel verre van Hoogstdezelven iets te wenschen te hebben overgelaten, 's Konings onbepaalde tevredenheid weg draagt; dat die verdediging geheel aan Zijner Majesteits billijke verwachting heeft beantwoord; dat Hoogstdezelve niet heeft opgehouden, gedurende al den tijd van het beleg, met innige deelneming gade te slaan het lot van zoo vele dapperen, die daarbij hun bloed voor het Vaderland hebben vergoten, en ook nog uit uw laatste rapport met ontroering heeft vernomen, hoe groot de ontberingen en vermoelijningen zijn geweest, welke die brave bezetting zich zoo lang heeft getroost.

Nu reeds aanvankelijk een blijk van Hoogstdezelven goedkeuring, zoo aan Uwe Excellentie persoonlijk, als in uw persoon aan het geheele garnizoen der citadel, willende geven, heeft onze geëerbiedigde Koning goedgevonden U, Mijnheer de Generaal, te benoemen tot Ridder-Grootkruis van de Koninklijke Militaire Willems-orde, en zulks bij besluit van gisteren, n°. 63, waarvan ik het genoeg mag genieten een afschrift hierbij over te leggen.

De waarde van deze hooge onderscheiding zal ongetwijfeld voor Uwe Excellentie grootelijks worden verhoogd door de omstandigheid, met welke ik thans de eer heb U Hoog Edele Gestrenge bekend te maken, dat namelijk Zijne Majesteit Hoogstdezelven eigene decoratie dier orde in mijn bijzijn heeft afgedaan, en mij dezelve, benevens het daartoe behoorende lint en het juweel, nog onlangs bij de laatste plegtige gelegenheid door den Koning zelve gedragen, heeft overhandigd, ten einde die insignia aan U Hoog Edele Gestrenge van wege Zijne Majesteit, als de Uwe te doen geworden. Zij zullen Uwer Excellentie met dezen brief worden ter hand gesteld.

Het strekt mij al verder tot genoeg, Uwer Exc. te kunnen melden, dat de Koning alle de voorloopig door Uwe Excell. gedane benoemingen tot ridders der 4de klasse van de gedachte orde, vermeld in uwe missive van den 16^{den} dezer, N°. 1776bis, onverwijld heeft gelieven te homologeren, en dat Zijne Majesteit nader zal beslissen, nopens de verderre aanbevelingen, in dien brief vervat, terwijl Hoogstdezelve met verlan-

gen zoodanige verdere voordragten, tot belooning, van Uwe Excell. te gemoet ziet, als de omstandigheden u zullen voorkomen te vereischen.

Nog moet ik de verzekering hierbij voegen, dat, indien het Uwer Excellentie mogt gelukken, de gekwetsten herwaarts te doen transporteren, zulks Zijne Majesteit bijzonder welgevallig zou wezen.

Ten slotte heb ik de eer U Hoog Edele Gestrenge kennis te geven, dat ik dadelijk mijnen adjudant, den kapitein *Verhorst*, naar de voorposten te Groot Zundert doe vertrekken, om zich aldaar te abonneren met den Franschen officier en den secretaris van legatie, die den luitenant-adjudant *Heshusius* daarheen hadden vergezeld, ten einde van hen te vernemen met welke voorstellen zij belast zijn; kunnende ik Uwer Excellentie reeds voorloopig de stellige verzekering geven, dat, wanneer die voorstellen over niets anders mogten loopen, dan de ontruiming onzer zijds van de forten *Lillo* en *Liefkenshoek*, in dezelve geenszins zal worden getreden.

Uwe Excellentie gelieve ook mijnen hartelijken gelukwensch bij deze zoo belangrijke gelegenheid aan te nemen.

De Directeur-Generaal van Oorlog.

DE EERENS.

— Bij deze stukken zijn eenige vroegere rapporten van den generaal *Chassé* bekend gemaakt. In dat van den 19^{den} December leest men:

Heden nacht heeft de vijand zijne approches tot aan de linker-ravelijnsgracht genaderd, en heeft hij begonnen eenen dam over dezelve te werpen, dien hij tot op omtrent twee deede van de breedte gebragt heeft. Daarbij heeft hij rechts op dezen dam eene dekking van schanskorven, tegen de citadel, zoeken daar te stellen. De kapitein *van Krieken*, der 9de afdeeling infanterie, welke aldaar kommandeerde, dit bemerkende, liet het in de citadel waarschuwen. Een gelukkig gisteren verzekerde twaalfponder op de rechter face van bastion II, heeft met veel uitwerking gedurende den nacht 68 schoten daarop gedaan; de versterking van eene halve compagnie flankeurs, onder bevel van den 1sten luitenant *de Ravallet*, der 10de afdeeling infanterie, heeft, met de zich reeds daar bevindende 100 man, veel bijgedragen, deze proefreining van den vijand af te wijzen, en zijnen overgang te doen staken.

In het rapport van den 21sten December:

Gedurende dezen nacht heeft het aanhoudend vuur der infanterie van het ravelijn der hulppoort, onder den als hoofd-officier fungerenden kapitein *van Tol*, en den kapitein *van Driel*, beiden der 7de afdeeling infanterie, den vijand van iedere onderneming, om den dam over de ravelijnsgracht te voltooijen, afgehouden, waartoe ook op een gegeven signaal de 12 ponder van bastion II medegewerkt heeft.

« Ten 12 uur heeft de vijand op zijne moorddadige handelwijze het zegel gedrukt, door van de zoo lang aangekondigde reusachtige mortier gebruik te maken. De projectiel, welke twee voeten doorsnede heeft, is nevens het groote kruidmagazijn neder gevallen en met een verschrikkelijk geweld gesprongen, zonder echter eenige schade aan te rigten.»

En in dat van den 22sten December:

« De vijand werpt wederom eenige 63 duims bommen; dezelve vallen echter op plaatsen waar geene verwoesting meer is aan te rigten. Zoo het toeval wil, dat een dier projectiles op het groote kruidmagazijn valt, zoo is het zeker, dat hetzelfde aan den schok niet kan resisteren.»

« Het grootste gedeelte der waterputten ingeschoten zijnde, zoo begint er gebrek aan drinkwater te ontstaan. De nog in staat gebleven putten loopen ledig; er ontdekken zich bloedige diareeën onder de bezetting, hetwelk de geneeskundigen aan het slechte water toeschrijven.»

« Het geheel getal der naar het *Vlaamsche Hoofd* geëvacueerde gekwetsten en zieken bedraagt thans 260.»

« Ons verlies belooft, sedert mijn laatste rapport, 30 dooden en 155 gekwetsten, zoodat het gansche bedrag thans 90 dooden, 349 gekwetsten en 67 vermisten is.»

— Bij de landing nabij den Doel, in den voormiddag van den 23sten December, waarvan wij in ons vorig nummer berigt gaven, zijn den heldendood voor het vaderland gestorven:

De 1ste luitenant-adjudant *Menso*, van de 13de afdeeling infanterie, en

De 2de luitenant *Paravicini di Capelli*, van het eerste bataljon veldartillerie.

Terzelfder gelegenheid heeft de majoor *Boelen*, van de 5de afdeeling infanterie, op het oogenblik dat hij met onverschrokkenheid zijne manschappen tegen den vijand aanvoerde, eene zware wond door den schouder bekomen. Nog zijn gekwetst:

De luitenant *Beelaerts van Blokland*, van de 9de afdeeling infanterie; de luitenant der marine *Speelman*; de luitenant der mariniers 's *Jacob*, en de adelborsten der 1ste klasse *Uhlenbeek* en *Vijgh*. De laatste genemden schijnen allen of merendeels slechts lichte wonden te hebben bekomen.

Uit deze berigten blijkt eindelijk nog, dat het muurwerk van de citadel niet aan de verwachting heeft beantwoord.

BREDA, den 26ten December.

De 1ste luitenant *Heshusius*, adjudant van den kommandant der Citadel, den generaal-majoor *Favauge*, is heden middag onze vesting weder gepasseerd, vermoedelijk het antwoord onzer regering overbrengende op de gisteren ochtend door denzelfden van den generaal *Chassé* overgebrachte depêches.

ANTWERPEN, den 25ten December.

Uit het *Journal d'Anvers* heeft men hoofdzakelijk de volgende bijzonderheden, wegens de overgave der citadel: « Gisteren ten drie ure scharden de Fransche troepen zich, *en grande tenu*, in bataille op den straatweg van Boom met den maarschalk *Gerard*, de beide Fransche prinses en een aanzienlijken staf aan het hoofd. Ten vier ure, defileerde het Hollandsche garnizoen voorbij de Fransche troepen en legde daarna de wapenen op het glacis neder. De officieren behielden hunne degen en werden door de Fransche officieren met bliken van hoogachting overloden. Bij het defileren der artillerie ging er als het ware een kreet van toejuiching van de zijde der Franschen op, tot hulding en eerbewijs aan een vijandelijk legerkorps, dat zich zoo heldhaftig als onverschrokken van zijne schier onverwulbare pligten, gedurende het langdurig beleg, had gekweten. De Hollandsche krijgshelden schenen uitgeput van vermoeienis, maar desniettemin nog even moedig. De maarschalk en de beide prinses hebben een bezoek bij den generaal *Chassé* afgelegd, hetwelk de ondubbelzinnigste bliken van bijzondere hoogachting voor den edelen held moet gekenmerkt hebben. De citadel heeft het voorkomen, als of zij door eene aardbeving is verwoest geworden. Alles is er vernield, en had geene dubbel sterke blindering het kruidmagazijn nog voor telkens dreigender en dreigender gevaar behoed, er zou geen spoor meer van de geduchte sterkte overgebleven zijn. De maarschalk *Gerard* heeft, in tegenwoordigheid van een aantal Hollandsche officieren, bij gelegenheid van zijn bezoek bij den generaal *Chassé*, met de hartelijkste uitdrukkingen betuigd: dat de door Hollandsche helden ten toon gebrachte dapperheid hen de verachting van alle Franschen voor altoos heeft waardig gemaakt en er geen officier in zijne gelederen was, die er niet trots op zou zijn hen tot wapenbroeders te mogen bezitten. « Deze puinhopen, mijne Heren! — zeide hij onder anderen, zijn de schoonste proeven uwer helden-grootheid.» En nog meende de waardige *Chassé* niet genoeg gedaan te hebben.

Bij het defileren van het garnizoen en het nederleggen der wapenen, wierp de luitenant der eerste compagnie zijnen degen zoo ver mogelijk van zich, waarop de aide-de-camp van den maarschalk hem te gemoet voerde: « Uw wapen, Mijnheer! kan in geene betere handen dan de urwen zijn. Neem het terug, wij verlangen het niet.» Er zijn op de citadel nog voorhanden gevonden een millioen kardoezen, en nagenoeg honderd duizend kilogrammen buskruit.

Vele nieuwsgierigen loopen toe, om de verwoeste citadel te zien, maar niemand wordt er toegelaten.

AMSTERDAM, den 27sten December.

Beurs-berigt van heden.

In het begin der beurs was de beurs iets lager dan gisteren, maar spoedig verschenen weder vele koopers in onze 2½ pCts. voor Engelsche rekening, en in onze 5 pCts. à 76 à 78 voor Duitsche rekening, en de prijzen soutineerden zich met veel handel op de hoogte van gisteren.

In beide sijnicaats, in kanzen, handelm., 6 pCt. en oorlogslasten was eenige affaire, ofschoon niet van belang, edoch prijshoudend.

Ofschoon, zoo men weten wil, circa 38 millioen in de nieuwe negotiatie geteekend zijn, waren renversalen met koopers van 9½ tot 8½ toe; het is vreemd, dat deze renversalen niet meer koopers vinden.

In Russische fondsen is veel affaire geweest, in nieuwe van 1831 namelijk, en is veel voor Duitsche rekening daarvan gekocht à 84½ pCt.

Van Parijs, van Maandag, komen 3 pCt. à 69 fr. 40 c.; Spanje 3 pCt. 38½ af. De tijding van de kapitulatie van de citadel heeft dat uitwerksel niet gehad, hetwelk velen verwacht hadden; ook hier waren 3 pCt. Fransche perpetuëlen 5 pCt. en 3 pCt. Spaansche lager dan gisteren, met minder geanimeerde affaire.

De berigten van ons gouvernement, over de citadel, hebben die belangstelling te weeg gebracht, welke die berigten ook verdienen.

De houding van de beurs is en blijft bij alle stormen, die over ons hoofd waaijen, zeer gerust.

Werk. schuld 2½ pCt., gebleven 40½; kansbiljetten 15½; amortisatie-sijnicaat 67½; schatkisbiljetten 100.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Woensdag den 26sten October.

De centrale afdeeling heeft over de begrootings-wetten verslag uitgebragt, waarover de beraadslagingen op morgen ten half elf uren zullen aanvangen. Uit het verslag blijkt, dat er nog altijd vele bedenkingen tegen het te hooge bedrag der begrooting gemaakt zijn; dat men de 20 procenten op de grondbelasting onaannemelijk acht; dat eene afdeeling het belang deed opmerken om de beide accijzen op brandstoffen en ge-

maal zoo spoedig mogelijk te zien voordragen, ten einde die in April of uiterlijk tegen Mei zouden kunnen worden uitgevoerd, daar iedere maand verwijl noodzakelijk een deficit in 's rijks geldmiddelen moet doen ontstaan; dat men de rekening dier middelen had willen behouden, enz.

Daarna deed de centrale afdeeling verslag op het ontwerp van wet tot aankoop en aflossing van schuld, voor 1833, waarover de beraadslagingen na den afloop van die over de begrootings-wetten bepaald zijn.

Eindelijk is door de centrale afdeeling nog verslag gedaan op het ontwerp van wet, betreffende de grondbelasting over 1833. Hetzelve heeft wederom tot menigvuldige bedenkingen aanleiding gegeven. Men gaf nog steeds de voorkeur aan de wet voor het loopende jaar. Men wenschte, dat hetgeen de onbelaste perceelen mogten opbrengen ten voordeele der overbelaste provincien mogt strekken.

Men kon de wet nog niet als eene volledige uitkomst van het kadaster aannemen. Men heeft op de overlegging der kadastrale tabellen, zoo als die aan de kantons-vergaderingen medegedeeld zijn, aangedrongen. Men verlangde de verordeningen omtrent de reclames te kennen. Ten slotte van het verslag wordt gezegd, dat de mededeeling van de bovengestane aanmerkingen van de afdeelingen aan het gouvernement aanleiding heeft gegeven tot de volgende verklaring van wege het ministerie van financiën:

« Ter te gemoetkoming aan de bedenkingen, welke nog zijn gemaakt, ten aanzien van de toepasselijkheid op 1833, van de reclames tegen abuizen in de kadastrale operatien, volgens het vierde artikel van de wet van 2 Januarij 1832 (staatsblad No. 1) te doen, heeft men gemeend de geruststellende verzekering te moeten geven, dat die reclames en de daarop te volgen beschikkingen tot ontlasting, niet alleen tot 1832 betrekkelijk, maar ook op 1833 en vervolgens zullen toepasselijk zijn.»

De beraadslagingen over dit ontwerp zijn bepaald op aanstaanden Vrijdag.

Mengelwerk.

Minister van Buitenlandsche Zaken.

Zoo grievend het voor den reggeaarden Noord-Nederlander is, dat hij zijn Vaderland door wrokkende en roofgierige naburen aangevallen ziet, die zich niet schamen, om, voor het oog van geheel het beschaafd Europa, het schreuwendst en schroomelijkst onrecht te plegen, ondanks alle gemagtigde en vredelievende beginselen van het eerbiedwaardig Hoofd onzes staats; ondanks alle pogingen, sedert twee jaren, door dien edeldenkenden monarch aangewend, om voor het Oude Nederland eenen eerlijken vrede te verwerven; — zoo streelend is het ook voor den waren nakomeling der onde Batavieren, zulk eene warme, gezonde en mannelijke taal te hooren, als door Z. E. den minister van buitenland-sche zaken, bij de mededeeling van den 18^{den} dezer aan de Staten-Generaal, is uitgesproken. —

Warsch van alle vleiery, en overtuigd dat de lof, door den tijdgenoot aan hooge staatsdienaren toegekend, zelden van alle partijdigheid ontbloot is, moet toch elk weldenkend Vaderlander van harte met mij instemmen, dat wij eere moeten geven, dien eere toekomt, en deze zeker in eene ruime mate den waardigen VERSTOLK VAN ZOELLEN toekomt. Had Nederland, in de veege omstandigheden van het jaar 1584 (1) tot 1619, eenen OLDENBARNEVELD, later van 1654 tot 1672 eenen JOHAN DE WITT, wien men den lotbeschikker van Europa noemde, in 1832 heeft het een staatsdienaar voor de buitenlandsche zaken, die het luis-terrijk klaverblad heerlijk voltooit! —

Gelezen, herlezen en onuitwisbaar in het geheugen geprent wordt die taal van het vrije nakroost van Bato; duizend en duizend malen worde zij nog door den nansel herhaald, en daarbij gezegd: zoo sprakeen staatsman in de benarde omstandigheden van het 32ste jaar der negentiende eenw! —

Zoo onze erf- en aarts-vijanden, de roofzuchtige, eigenbatige Britten, die taal lezen, en nog een enkel greintje zedelijk gevoel bezitten, moeten zij bloozen over hunne Godtergende en menschonteerende handelwijze! Maar het is meer te vreezen, dat de in de school van MACHIAVEL volleerde staatsdienaren, de verachtelijke TAILEYRAND en GREY, alle zedelijk gevoel hebben uitgeschud. —

Die taal vindt daarentegen ongetwijfeld een weerklank in aller harten door geheel het Oude Nederland; en wordt door al wat edel denkt in gansch Europa bewonderd. Zij bevestigt op nieuw, dat de pennen onzer staats-, gelijk het staal onzer krijgslieden, eerbied en ontzag weten in te boezemen! —

Nederlanders, Landgenooten! wij mogen ons geluk wenschen in dit vrije land te zijn geboren en opgevoed; tot het kroost dier vaders te behooren, die nu met een oog van wege gevallen uit hoogere sferen op hunne nakomelingen staren; maar wij mogen en moeten ons zelven ook driewerf geluk wenschen, tijdgenooten te zijn van een anderen

WILLEM DE I en zoo vele edele en manhaftige Vaderlanders, die hunne vlugt reeds in de onsterfelijkheid hebben uitgespreid. —

Het is waar, de toekomst is nog in nevelen gehuld en de Voorzienigheid alleen weet wat lot het dierbaar Vaderland voortaan beschoren zij; maar zijn niet alle tijdperken van onzen roem, door donkere en benevelde uitzigten voorafgegaan? —

Waar, zoudens wij de namen van een' WILLEM den Eerste, van OLDBAANNEVELD, van VAN DER WERF, RIFFERDA en zoo vele anderen, met gouden letteren in 's lands historie geboekstaafd, vinden, zoo niet de Castiliaansche beulen den landzaat zoo geprangd hadden? Waar prijken de namen van de DE RUITERS, EVERTSENS, KORTENAARS, TROMPEN en VAN GALENS, zoo niet de Albionsche strijkroovers ons zoo dikwerf gesard en ten bloede toe getergd hadden. — Niet dat wij, tuk op lauwen, naar gevaarvolle tijden zouden wenschen; neen, wij moeten, gelijk onze minister zich uitdrukt, «verdedigend en behoedend te werk gaan» en, trots al onze nationale roem, trots al onze beschaving, zou ik het volk benijden, welks geschiedenis vervat ware in de woorden: «Hier heerschte, sedert de grondvesting der vrijheid, beschaving; hier wordt de deugd algemeen vereerd en betracht; hier leeft het volk in de heiligste eendragt.»

Onwrikbaar als eene rots, te midden van het woeden der elementen, kalm als helden, die, hunner edele zaak bewust, pal staan, om de onschuld te verdedigen, van geen wankelen of wijken weten, als eene grimmige tijgerwoede onzen laatsten druppel bloeds wensch in te zwelgen, met moed in het hart en het oog naar boven, naar Hem, die ons meermalen ten schild en toevlugt veratrekte; zoo zullen, zoo durven wij, vrije medeburgers! den storm bezweren, die ons bedreigt; terwijl ons aller leuze is:

Eer met het bloedig staal in onze vuist te sneven,
Eer Bato's heilig erf aen vloedden wedergeven,
Eer dat een vuige Brit of ooit een wuifte Gal
Het vrije Nederland zijn kluisters smeden zal! —

23 Decemb. 1832.

J. H.

Ontboezeming.

Wiens hart is niet door billijke aandoeningen geschokt geworden; wiens oog heeft geene tranen gestort, bij het lezen der noodlottige oorzaken, die de overgave der Antwerpsche citadel op den 24sten dezer ten gevolge gehad hebben. Zes en twintig dagen lang stonden wij met een angstig voor gevoel op hare manmoedige bezetting, op haren nooit volprezen hoofdediger; en telkens, als wij het gebulder van het geschut hoorden, rees de gedachte bij ons op: «God weet, hoeyeel braven op dit oogenblik voor onze rechtvaardige zaak sneuvelen of verminkt worden!» Zonder voorbeeld was de aanval op deze kleine, maar wel bewapende sterkte; maar ook zonder voorbeeld de gevaren en rampen, door Neerlands onversaagde helden op dat moeilijke verdedigingspunt, gedurende zoo vele dagen en nachten, onafgebroken doorgestaan; en had geen tiendubbele overmagt hen het behoud van het aanvertrouwde punt onmogelijk gemaakt; nooit zou er een Fransche soudanier den voet binnen den omtrek van dezen gedenkwaardigen vijfhoek gezet hebben.

Maar, niettegenstaande de overgave dier sterkte, zal de veder der geschiedenis met gulden letteren te boek stellen, hoe veel heldenmoed op dit betwistde plekje door het roemrijke Nederland is ten toon gespreid, hoe de onzen het er tegen eene allereduchtste en van al wat verwoestend is voorziene legermagt, gedurende zoo veel dagen en nachten, hebben volgehouden, en dat geen gebrek aan moed noch aan kruid of lood, maar behoefte aan het onmisbaarst levensonderhoud alleen, door het vernielen van alle waterputten, den grijzen opperbevelhebber gedrongen heeft, tot behoud van het dierbare leven zijner gelouterde soldaten, wier heldenarm nog nuttig zijn kan voor de verdediging van onzen vaderlandschen grond, op den 24sten tot eene kapitulatie te besluiten; waarvan hij zelve zegt: «die dag was de ongelukkigste mijns levens; gaarne had ik mijne loopbaan hier door eenen luisterrijken dood gezindigd; maar zulks heeft niet mogen gebeuren.»

Neen edele CHASSÉ! neen dierbare landgenooten! uwe namen, uwe wapenfeiten zullen niet vergeten worden! Leven zult gij, ook die, die voor ons regt gesneuveld zijn, in die harten van alle weldenkende en ware Nederlanders; en als wij onze kinderen in onze vroegere Vaderlandsche geschiedenis onderwijzen, zullen wij het hen ook inprenten, dat zij aan u de hoogste erkentenis verschuldigd zijn.

Het verlies der citadel voor ons moge Frankrijk doen juichen in eene zegepraal, die zijn krijgsroem toch nimmer in het oog van den onbevooroordeelden doet klimmen; ook NAPOLEON vielen zulke zegepralen te beurt, waaraan de Franschen eene eeuwigdurende grootheid toeschreven, en toch hebben wij die grootheid zien verkleinen, in het niet zien zinken op de velden van Waterloo. Wie zegt het ons, landgenooten! of wij zulk een tijdstip niet weder met rassche schreden te gemoet gaan. Wie zegt het ons welk een loop de staatkundige gebeurtenissen, na de overgave der citadel, ten onzen voordeele niet veelligt zullen nemen? Of heeft, helpe! geen wonderwerk was, onze hoop, onzen moed reeds zoodanig kunnen verzwakken, dat wij den bondgenoot reeds zouden kunnen vergeten, dien Koning WILLEM op den jongsten bededag plegtig met geheel Nederland trouw gezworen heeft?

Verre van ons zulk eene kleinmoedigheid. De veerkracht onzer eensgezindheid, onzer onverschrokkenheid, moet in het uur des tegenspoeds sterker blinken, dan in dat van het geluk, of zij houdt op van den echten stempel te zijn.

Het oog op het heldenleger, dat aan onze grenzen staat en gloeit van geestdrift, om den onverlaat te straffen, die het zou durven wagen om znen eigen erfgond te betreden!

Het oog op den Koning en zijne zonen, en onze met roem overladen staatslieden, en onze waardige volksvertegenwoordigers!

Het oog op Hem, wiens naam is Regtvaardige, en die nooit verlaten heeft, wie op hem hopen. Ziet daar onze dure verpligting.

Bij de ondergeteekenden is heden, ten behoeve der verdedigers van het Kas-teel van Antwerpen, ontvangen van N. N. f 8.

Arnhem, den 26sten December 1832.

H. H. DONKER CURTIUS.
J. M. DE KEMPENAER.

Heden overleed, tot droefheid van ons en van zijne eenig overgeblevene Zuster, onze achtenswaardige Vader en Bewaard-Vader PAULUS NYHOFF, voorheen Boekhandelaar alhier. Hij stierf, na een langzaam verval van krachten, in den ouderdom van ruim zes en zeventig jaren.

ARNHEM,
den 26sten December
1832.

J. L. NYHOFF,
Pred. te Gouda.
Is. AN. NYHOFF.
M. C. NYHOFF.
Geb. HOUTKAMP.

KENNISGEVING.

De blinde militairen, welke bij hun vertrek uit Maastricht ieder f 10 hebben bekomen, worden verwittigd dat nog voor elk hunner f 20 aan de Depôts hunner korpsen, waartoe zij behoord hebben, zijn overgemaakt, en dat men zich aldaar wel heeft willen belasten met de uitbetaling dier gelden.

De twee blinde Kanonniërs van het 3de Bataljon Veld-Artillerie, welke mede ieder f 10 hebben bekomen, en met gagement zijn vertrokken, kunnen deze gelden bij het 3de Bataljon Artillerie Nationale Militie te 's Bosch ontvangen.

Maastricht, den 25sten December 1832.

TRANKAMP.
Kapitein.

§ § † Een Weduwnaar van middelbare jaren, met twee Dochters, beide omstreeks 20 jaren oud; van den fatsoenlijken stand, wenschten met primo April of Mei 1833 te HEREN, liefst in een zoodanig huishouden, waarmede men een aangenaam huisselijk verkeer konde hebben, 2 of 3 GEMEUBLERDE of ONGEMEUBLERDE of KAMERS met de KOST enz., en wel in een vrolijk Dorp in Gelderland, Utrecht of Zuid-Holland, of op een Buiten, gelegen aan de Passage en zeer nabij eene Stad of Dorp. — Aanbiedingen worden verzocht op te geven onder letter A. C., bij den Boekhandelaar J. P. BRINKGREVE, te Deventer. Brieven franco.

§ § § De door den Boekhandelaar J. ZEEHUISEN, Jr., te Zwolle, uit te geven ZAK-ALMANAK, à f 1.20, waarin elke dag des jaars een bijzonder hoofd heeft, voorafgegaan door eenen gewonen Almanak, de Jaartellingen voor 1833, Feestdagen, Eklipsen, Verjaardagen van het Koninklijk Geslacht, met eene Vergelykings-Tafel van Oude Maten en Gewigten met de Nederlandsche en gevolgd door de maand Januarij 1834, tevens voorzien van eene Brieven-tasch van voren en van achteren, gedrukt op best velin postpapier en gebonden in eenen halven marokijnen band; zullen den 31sten December aanstaande verzonden worden en alom te bekomen zijn, en ten gemakke van Heeren Confraters met dezelfde korting bij mijnen Correspondent, den Heer G. PORTIELJE, te Amsterdam.

DE ACHTSTE DRUK

Van de VADERLANDSCHE GESCHIEDENIS IN TWEE EN VYFTIG LESSEN voor de NEDERLANDSCHE JEUGD EN SCHOLEN, thans gereed zijnde, kunnen Heeren Boekhandelaren daarvan weder bij den Ondergeteekende voorzien worden, waartoe hij hunne geëerde bestellingen te gemoet ziet.

Voorts is heden bij hem van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

GRAAF EDUARD FORSTER; EEN OORSPRONKELYK NEDERLANDSCH VERHAAL. In karton met gegraveerden titel en vignet, à f 1.80.

Dit werkje, dat de nadelige gevolgen van den laster op eene nadrukkelijke wijze aantoon, levert eene niet onbelangrijke, zeer leerzame en onderhoudende lektuur op, en zal daarom zeker welkom zijn bij alle leesgezelschappen.

Arnhem, den 19den November 1832.

C. A. THIEME.

* * Bij G. J. A. BEIJERINCK, te Amsterdam, is van de pers gekomen en heeft alom verzonden:

I. ALMANAK VOOR HET SCHOONE EN GOEDE, voor 1833; verzameld door Mr. RORIDÉ VAN DER AA; voorzien van bijdragen in poëzy en proza, door de meest voorname vaderlandsche proza-schrijvers en dichters; benevens portret van de Wed. A. B. VAN MEERTEN, plaatjes, een nieuw titel-vignet, in karton en koker, verguld op snee, à f 1.80.

II. ALMANAK VOOR DE JEUGD, voor 1833, door de Wed. A. B. VAN MEERTEN en Mr. ROBIDÉ VAN DER AA, inhoudende: Verhaaltjes en Gedichtjes, met 12 plaatjes, à 90 centen. Hetzelfde met gekleurde plaatjes, in karton en koker, à f 1.30.

III. Wed. A. B. VAN MEERTEN, Zelfopoffering van J. C. J. VAN SPEYK, voor Vaderlandsche Zonen en Dochteren, met plaatjes en facsimile, 8vo, in karton, à f 3.

IV. Verhaaltjes en Gedichtjes, met 12 plaatjes, à 80 centen en gekleurd f 1.10.

V. Js. TAYLOR, merkwaardigheden uit Asia, met 84 plaatjes en een kaartje, in karton f 3. — Idem 4 deeltjes, inhoudende: merkwaardigheden uit Europa, Afrika, Asia en Amerika, met 336 plaatjes en 4 kaartjes f 12.—

VI. J. A. OOSTKAMP, Bijbelsche Geschiedenissen, in Verhalen voor de Jeugd, met plaatjes, à 85 centen.

OVERZIGT DER GEBEURTENISSEN

DES JAARS 1832.

Zoo is dan weder, zonder de zoo gewenschte algemeene bevrediging tot stand gebragt te zien, een jaar voorbij gesnel, waarin de teleurstellingen zoo mogelijk nog talrijker waren dan in het vorige; waarin de vredezon ons telkens een' liefelijken lonk toewierp, doch zich ook telkens weder achter duistere wolken verschoof, tot zij eindelijk, te midden van het bulderen des noodstorms van den oorlog — helaas! voor lang misschien — van ons afscheid nam. Doch te midden van dat alles heeft niets zich verloochend, van het standvastige geduld, de lijdzaamheid en geestkracht der Natie, die, tot de grootste offers bereid, eerst door middel van hare jongelingen en jonge mannen eene langdurige, eentoonige dienst aan de grenzen, welgemoed en met blijdschap verdroeg, en daarna in de verdediging van dien twistappel der hedendaagsche staatkunde, van het kasteel van *Antwerpen*, zich met eenen moed verdedigd heeft, die de dagen van *Oud-Griekenland*, van *Rome*, die de dagen der vaderen voor ons geheugen terugroept. Dit laatste maakt echter slechts een stip in de geschiedenis van dit jaar uit, welke meestal aan de duistere en nog niet geheel ontdekte gangen der staatkunde en diplomatie moet zijn toegewijd, waarvan de handelingen over onze scheiding met *Belgie* het middelpunt uitmaken. Deze zullen wij dan ook het eerst behandelen, en naderhand hetgeen daartoe in geene betrekking staat, kortelijk vermelden.

Met het begin des jaars beraadslaagde de te *Londen* bijeengekomen conferentie der gevolmagtigden van *Engeland*, *Frankrijk*, *Pruisen*, *Rusland* en *Oostenrijk* over een antwoord van den *Nederlandschen* gevolmagtigde (17 December) op het verlangen van toetreding tot de bekende, door *Belgie* gaaf aangenomene 24 artikelen. Den 4den Januarij verscheen van den kant der conferentie eene nota, in zeer minzame bewoordingen gesteld, waarin men wel op algeheele aanneming dier artikelen aandrong, maar tevens sommige derzelve zoo gunstig voor ons uitlegde, dat de *Nederlandsche* regering, in haar antwoord van 30 Januarij, door den heer VAN ZUYLEN overgeleverd, zalks met genoegen erkende, doch een tegenontwerp overlegde, waarin op de *capitalisatie* der 8,400,000 guldens, die *Belgie* aan de schuld te betalen had, aangedrongen, en de grensbepaling tot over de *Willemsvaart* werd uitgesteld, terwijl men ook nog op het bezit van geheel *Luxemburg* bleef aandringen, en de vaart der *Belgen* door de binnenwateren weigerde.

Tot nu toe was het tractaat van 15 November door geene der drie mogendheden geratificeerd. Men verhaalde zelfs met veel waarschijnlijkheid, dat *Rusland* die bekrachtiging stellig geweigerd had. Van tijd tot tijd was dit werk, hetwelk men gezamenlijk wenschte te doen, dan ook uitgesteld. Doch na de nota van onzen gezant, op 30 Januarij, gingen *Frankrijk* en *Engeland* (1 Febr.) tot de onvoorwaardelijke bekrachtiging met *Belgie* over, en plaatsten zich dus in eene betrekking, die de tegenwoordige vijandelijkheden heeft ten gevolge gehad. Eer de drie andere mogendheden tot zulk eenen gewichtigen en veruitzienden stap overgingen, zondt Keizer NICOLAAS zijnen adjudant, den graaf ORLOFF, naar 's *Hage*, ten einde, zoo mogelijk, het *Nederlandsche* kabinet althans tot voorwaardelijke aanneming der 24 artikelen over te halen. De komst van dezen gezant (in het laatst van Februarij) werd met blijdschap tegemoet gezien, en beloofde eene gunstige uitkomst. Inderdaad liet zich onze regering, die tot hertoe altijd geweigerd had, van hare regten op *Belgie* af te zien, bewegen, om voorwaardelijk deszelfs volstrekte onafhankelijkheid en LEOPOLD van *Saksen-Koburg* als Koning daarvan te erkennen, mits de van wege *Nederland* verlangde grenzen, de capitalisatie der schuld, de gelijkstelling van *Nederland* en *Belgie* ten aanzien der afrekening van het *amortisatie-syndicaat*, de uitsluiting der *Belgen* van de *Nederlandsche* binnenwateren en het weren van den ijzeren weg over *Sittard*, door de conferentie wierden toegestemd. Doch *Engeland* en *Frankrijk* weigerden hiertoe te treden. De drie andere mogendheden boden nu hunne bemiddeling aan en sloegen voor, dat men van de *Nederlandsche* zijde de 24 artikelen zou teekenen, waarop onmiddellijk daarna eene *clause* zou worden geteekend, waarin aan *Nederland* de voornaamste zijner eischen, zoo als het uitsluitend eigendom der binnenwateren en van den weg door *Limburg*, de *capitalisatie* en het verlangde omtrent het *amortisatie-syndicaat* (doch niet de opcenten, waaromtrent de bepalingen onveranderlijk waren) althans door de drie mogendheden, en dus door de meerderheid der conferentie, zouden waarborgd zijn.

Niemand zal ontkennen, dat toen de kans voor eene bevrediging schoon stond. De aanneming van dezen voorslag zou hoogstwaarschijnlijk het geschil ten einde hebben gebragt, want ieder wenschte naar vrede; in *Frankrijk* zat nog de goede en verstandige CASIMIR PÉRIER aan het roer, en men was er-nog door geene bijzondere banden aan *Belgie* gehecht; waar de herinnering aan den tiendaagschen veldtocht nog niet geheel was verloren gegaan; men wenschte in *Engeland* en *Frankrijk* beide vurig de ratificatie der drie andere mogendheden, die, wanneer men van onze zijde in hunnen voorzag had kunnen treden, ongetwijfeld onze zaak hadden open zegevieren, vooral daar men, door de onderteekening *pro forma* der 24 artikelen, aan hetgeen *Frankrijk* en *Engeland* als punt van eer beschouwden, zou hebben voldaan. *Frankrijk* had door eene onvoorzichtigen stap, de bezetting van *Ancona* door geweld, te midden des vredes, waardoor men in de geschillen van den Paus met zijne opgestane onderdanen eene krachtadige tusschenkomst ten behoeve der laatsten scheen te beoogen, aan *Oostenrijk* niet alleen, maar ook aan *Engeland* achterdocht gegeven, 't welk dus zekerlijk voor de drie hoven veel inschikkelijkheid zou hebben betoond.

Doch dit werd door onze regering anders begrepen. Men weigerde die onderteekening, en daarop kwam van de zijde des graven VAN ORLOFF eene vrij sterke en ernstige nota; waarbij zich ook *Oostenrijk* en *Pruisen* voegden, en waarin men beweerde, dat *Nederland* eene schoone gelegenheid had laten voorbijgaan, om, door de verzekering des vredes, op eerlijke voorwaarden voor zich-zelve, de algemeene rust te herstellen. Na eenig verwijl werden dan ook de 24 artikelen door *Pruisen*, *Oostenrijk* en eindelijk ook door *Rusland*, doch door alle drie met voorbehoud van wijzigingen in de 9de en 12de artikelen, geratificeerd. Dit was reeds veel minder, dan wij in het laatst van Maart hadden kunnen bekomen. Ondertusschen bleven de wederzijdsche onderhandelingen slepende. De verwoestingen, door de *Asiatische cholera* te *Londen* en vooral te *Parijs* aangerigt, waaronder ook de edele PÉRIER benevens ORLOFF en HAMBOLLON bezweken, verzaagden derzelve hoop.

Tusschenherstelden zich de ingewikkelde zaken meer of minder. Men wist den Paus, door beleefde vormen en gestrengere teruggetting der woelgeesten binnen *Ancona*, met de bezetting dier stad (die men eers-halve volhield, zoo lang *Oostenrijk* de legatien van *Bologna* en *Romagna*, het brandpunt des opstands, bezette,) te bevredigen; de schrik, dien de *cholera* te *Parijs* in April en de eerste dagen van Mei had verwekt, bedaarde door hare verzachting en bijna geheele verdwijning; het door den dood van CASIMIR PÉRIER geknakte ministerie wist zich staande te houden. Maar de opstand, in een gedeelte der *Vendée*, door de komst der heldhaftige hertogin VAN BERRY aangemoedigd, werd, niet zonder moeite, gesnuikt, maar niet-gedempt. Nog een, telkens terugkomend, onheil bedreigde den staat tot in zijne grondvesten. Het waren de woelingen der *Anarchisten* of vijanden van alle geregelde orde van zaken. Niettegenstaande de krachtige vuist van PÉRIER deze menschen, die door de tegenpartij in de kamer (LAFITTE, LAFAYETTE, MARGIN, LAMARQUE enz.) vrij openlijk ondersteund werden, had weten te breiden en hunne aanslagen van verbroederingen in den *Jacobijschen* geest te verijdelen, zoo hadden zij toch van tijd tot tijd het hoofd opgestoken. De dood van den grooten staatsman gaf deze factie nieuwe kracht, zoo dra het alles verplettende geweld der besmetting, die zij in het eerst bespot had, maar waarvoor zij toch ook moest beven, bedaad was. De begrafenis van eenen harer aan de *cholera* overledene voorstanders, den generaal LAMARQUE, gaf het sein tot den opstand; onder den schijn van belangstelling en talrijke bijwoning van de uitvaart des republikeinschen generaal. Blijkbaar was er eene zamenzweering voor die gelegenheid opgemaakt; waarin de republiek in den geest van ROBESPIERRE (wiens borstbeeld door een gedeelte der *Parijsche* jeugd met eerbied gehuldigd werd, en wiens nagedachtenis men als die eens deugdzaam burgers zocht te herstellen,) zou worden hersteld. Op een gegeven punt dringt de opgeruide menigte samen; de begrafenis wordt een veldslag, waarin al de *Jacobijschen* hunne krachten verzamelen, en hunne geliefkoosde lens — de bloedmuts — doen zwaaijen. Krijgsvolk, *nationals gardes*, alles wordt zamengeropen om de orde te herstellen. (Thans zag men, hoe onmenschkundig KAREL X vroeger gedaan had met *nationale garde* van *Parijs* af te danken.) Het is onzeker, of de voorstanders van het oude stamhuis, door geldelijke ondersteuning of anderszins, den opstand le-

vendig hielden. Onverschikkelijk is het, naar den toon der dagbladen van die partij, geenszins. De maatschappelijke orde stond op het spel: en zoo de *Anarchisten* gezegepraald hadden, zou men de tooneelen van 1793 hebben zien herleven. Na een gevecht van een' geheelen dag, waarin zich de Koning aan het hoofd stelde, werd de orde hersteld, en een bevestigd klooster, waarin de muiters de toevlugt genomen hadden, niet zonder grof geschut en vreeselijke bloedstorting ingenomen. Daarop werd een maatregel genomen, die KAREL X zijne kroon had gekost. *Parijs* werd in staat van beleg gesteld. Eene stoute onderneming, maar door den oorlogsminister soult gewaagd, en — met een goed gevolg bekrond. De muiters hebben het hoofd te *Parijs* niet weder durven opsteken, en hoezeer de vonnissen van den kriegsraad, waaraan de burgers van *Parijs* onderworpen bleven, door het hof van *cassatie* verworpen zijn, had echter de in *belegstelling* een' heilzamen schrik verspreid, die de regering en het ministerie bevestigde.

Niemand, wien een menschelijk hart in den boezem klopt, die zich niet vanheugt over deze zegepraal der maatschappij op het schrikbewind: maar, gelijk er niets op deze wereld zuiver goed of kwaad is, dus ook hier. De zage was bevochten door den oorlogsminister, een oudsoldaat van *NAPOLÉON*, door soult, die onder dezen talloze overwinningen had behaald. Van dat oogenblik af kon men dus voorzien, dat de vreedzame staatkunde van *PÉRIER*, zoo niet geheel verlaten, dan toch aanmerkelijk gewijzigd zou worden. Hetgeen soult aan den Koning kon zeggen was niet van allen schijns ontbloot. « Men moest de kwade stoffen uit het ligchaam drijven, en kon dit best door ze tegen den vijand te jagen. Doch tegen welken vijand? Men kon in *Portugal* Don PEDRO ondersteunen, die, te *Parijs* thans aanwezig, aldaar eene onderneming tegen zijn' broeder *ALFONSO* beraadde. Doch hiertoe zou men *Spanje* in 't harnas getuigd hebben; en een oorlog tegen *zulk* eene mogendheid zou ligt eene algemeene uitbarsting te weeg gebragt hebben, die men tot allen prijs vermijden, en in 't algemeen de vredelievendste gezindheden op den voorgrond zetten wilde. Met den Pans verzoende men zich ook, om *Oostenrijk* niet te beloeiden; om die mogendheid en *Pruisen* niet te verontmoeten of te verbitteren; en tevens om de binnenlandsche *Jacobijnen* geen' voet te geven, onthield men zich zelfs van alle deelneming in het misnoegen der *Rijnprovincien* van *Beijeren*, alwaar zekere *WIRTH* en *ALBANSREIFFER* de leerstellingen van *MARAT* en *ROBESPIERRE* deden herleven, en de volksbijeenkomst te *Hambach* eene voor de openbare rust dreigende hoeding aannam. Maar er was een ander onafgedaan geschilstuk, — het *Belgische*. « Te vergeefs, » zeide men in *Frankrijk*, « heeft men zich nu sedert ruim anderhalf jaar afgestoufd, om dit wechsel van *PÉRIER* ten einde te brengen. *Belgie* heeft in de billijke schikkingen der vijf mogendheden toegestemd: alleen de Koning van *Holland* weigert zijne toetreding met zeldzame hardaektheid. Alle mogendheden hebben thans *geratificeerd*, althans wat de schikkingen om de trent het grondgebied aangaat; het overige kan het onderwerp eener minnelijke schikking tusschen de beide landen zijn, maar die moest mitgevoerd worden. Niet altijd kan het zwaard van *DAMOKLES* boven het hoofd der *Antwerpenaars* blijven hangen. De citadel en hare fortificaties aan de eene zijde, aan de andere het *Holland* toegekende grondgebied van *Limburg* en *Luxemburg* moeten ontruimd worden. *Belgie*, aan 't welk wij zijn grondgebied hebben gewaarborgd, heeft, na meer dan een half jaar wachters, regt, hetzelfde onbesnoeid van ons te overschouwen. » De doorslepene *TALLEYRAND*, die den zwakken *PALMERSTON* geheel wist te beheerschen, maakte dit voorstel ook aan het buitendien *Belgisch* gezinde *Engelsche* ministerie smakelijk, en ook de andere drie mogendheden, ongeduldig over de eeuwige during van het geschil en de noodzakelijkheid, om, tot de vereffening daarvan, gewapend te blijven, beaamden den 11den Junij het verlangen der beide andere hoven, dat het wederzijdsche grondgebied vóór den 20sten Julij mocht ontruimd zijn, terwijl men over de schikkingen, betrekkelijk de schuld en de vaart, naderhand in het minnelijke zou onderhandelen. — Tevens was men misnoegd op de *Nederlandsche* regering, omdat men ontdekt meende te hebben, dat alle in 1831 en tot in Maart 1832 gedane bewilligingen en voorstellen nog altijd op het grondbeginsel beruften, dat men zijne regten op het (afzonderlijk) bestuur van *Belgie* niet opzif. Dit kon de drie andere mogendheden ook wel tot het bovstaande, sulthoewel dreigende protocol hebben aangezet. Inderdaad begon men in de *Fransche* haven *Charbourg* reeds eene vloot, zoo 't heette als dwangmiddel tegen *Holland*, gereed te maken. In *Berlijn* merkte men op, dat de toon te *Parijs*, sedert den dood van *CASIMIR PÉRIER*, veel aanmatigender en bevoorrecht was dan te voren. Onlangs is zelfs in een *Fransch* legerbericht gezegd, dat « soult reeds *veel* maanden den aanval op *Antwerpen* beraadde, en den tijd der belegering op 28 dagen na de opening der loopgraven zou geschat hebben. »

Het was onder deze omstandigheden, dat de *Nederlandsche* regering die hoogstmerkwaardige Nota en concept-verdrag (van den 30sten Junij) naar *Londen* zond, die dadelijk de onderhandelingen, naar allen aanschijn,

eene zeer groote schrede naderbij een' gunstigen uitslag moesten brengen. Men gaf daarin de geheele grensscheiding, volgens het tractaat der 24 artikelen, gaaf toe, behoudens alleen de toestemming der *Duitsche* Agnaten van het huis van *Nassau* voor *Luxemburg* (waarop zij door eene oude erfopvolging regt hadden) vermits *Luxemburg* den Koning in plaats der *Nassausche* staten was afgestaan. Men zag, wanneer de *Belgen* hierin niet wilden treden, van de Capitalisatie der schuld af, wanneer de *Belgen* van hunne zijde de voordeelen, hun door het tractaat van 15 November aangaande het *amortisatie-syndicaat* toegekend, wilden opgeven. Men vergunde de *Scheldevaart* en de vaart op de wateren, bij het *Weener congres* bepaald, tegen het tarief der Rijnvaart, bij de 24 Artikelen toegestemd. Voorts erkende men de *onafhankelijkheid* en *onzijdigheid* van *Belgie*; doch tevens gaf men toe, dat men zich bij vroegere onderhandelingen steeds des Konings regten op dat land had voorbehouden. De nota eindigde met eene zeer sterke uitdrukking, beverende, dat deze bewilligingen te smartelijk waren om niet de laatste te zijn.

Groot waren deze bewilligingen. Zij getuigden van een opregt verlangen onzer regering naar vrede. Hadden deze voorstellingen maar vroeger, onmiddellijk of toch in Maart jl., na de voorlegging der 24 artikelen kunnen geschieden! Het kan somtijds van belang zijn, niet al te zeer met zijn laatste woord te wachten, vooral wanneer de spoedige afdoening van het geschil van een dringend belang is. De langdurigheid der onderhandeling had, gelijk wij reeds aanmerkten, het misnoegen der mogendheden meer of minder gewekt, en gedurende dien tijd waren de omstandigheden aanmerkelijk veranderd. *CASIMIR PÉRIER* was dood. Het *Engelsche* ministerie der *Whigs*, in het voorjaar nog schrap staande door den tegenstand der *Tories* in de *Pairs* tegen de *Reform-Bill*, (en die een wezenlijk punt derzelve deden vallen) had, door de onmogelijkheid voor de *Tories*, om een hoogaat ministerie samen te stellen, en door de bevestiging der *Whigs* in hunne posten, alsmede door het volledig doorgaan dier zoo hoogstgewichtige hervormingswet in het parlement, eenen zeer krachtigen steun gewonnen, en men kon zeggen, dat hetzelfde thans over alle zijne tegenstanders volkomen gezegevierd, en in zijne — *Nederland* niet zeer gunstige — staatkunde de handen meer ruim had dan immer te voren. Des Konings bijzonder gekoelen, door zijne gemalin nog versterkt, kon, gelijk in *Engeland* doorgaans, tegen den wil der nu alvermogende ministers niet opwegen. Nog eene andere, voor *Nederland* nog veel schadelijker gebeurtenis had er in *Frankrijk* plaats. Reeds bij de komst van *LEOPOLD* op den *Belgischen* troon was er gesproken van een huwelijk tusschen hem en eene *Fransche* prinses. Sedert was (door de wijze staatkunde van *PÉRIER*?) dit ontwerp ter zijde gesteld. Thans kwam het (ten behoeve der ontwerpen van *soult*?) op nieuw ter bane. Het werd in Junij, kort na de overlevering der *Nederlandsche* nota, onderhandeld en in die zeldde maand nog te *Compiègne* gesloten. In het begin van Augustus kwam *LEOPOLD* met *LOUISE*, dochter van Koning *LODEWYK PHILIPS*, als Koning en Koningin van *Belgie*, te *Brussel*.

Niettegenstaande dit alles, scheen de conferentie in de wezenlijke toevriendelijkheid van *Nederland* genoeg te scheppen. Het concept tractaat werd, volgens officiele verzekeringen, gunstig ontvangen. Men verklaarde hetzelfde wel onvoldoende, doch begon toch daarover te onderhandelen. Er werd van onze zijde iets toegegeven, niet alles. En toch — de tijd drong, de oogenblikken waren kostbaar, het noodlottige huwelijk werd gesloten, eer het verdrag was tot stand gekomen!

Thans verhief zich eensklaps een geschreeuw van eenen kant, waar het sinds bijna een jaar door het *Hollandsche* kanon was verdoofd. De *Belgen* hadden zich tot hiertoe in eene lijdelijke houding getoond, weliswaar steeds, volgens hunne betuigingen, het tractaat van 15 November, en dit alleen, inroepende, doch met duidelijke blijken, dat zij des noodswel eenige wijzigingen in hetzelfde zouden toegeven, om vrede te erlangen. Dan nu verhieven zij zich tegen eene bepaling van het tractaat zelve, die de tolken op de *Schelde* met die op den *Rijn*, volgens de *Mentzer* overeenkomst van 1831, gelijk stelde. Deze bepaling was voorts niet onvoordelig: had men in 1831 en gres het tractaat aangenomen, zou dezelve al de nadelen, die men uit de vaart op de binnenwateren en van den ijzeeren weg vreesde, wel hebben kunnen opwegen. Men berekende dies tocht op *Grenzen* per tonstheepsvracht. Dit heetpepna de *Belgen* dat veel te hoog was, en ook de geheele scheepvaart van *Antwerpen*. Zekere *treurspel-dichter* *MAIRIA*, (1) kwam aan de vijf diplomaten, die het verdrag gesloten hadden (waaronder *TALLEYRAND*) bealdiden, dat zij zich grovelijk vergist hadden; dat *Belgie* zoo iets niet dragen kon, en dat het ook niet op de *Schelde*, maar op de vaart der binnenwateren toepasselijk was. Dit vond ingang bij de conferentie, vooral bij de gezanten van *Frankrijk* en *Engeland*, die daardoor zich zelve verdeelden, en hunne handteekening verhoopden moesten. De

(1) Schrijver van de *MARIE DE BOUREGONS*,

troop op eene middelgrote schikking, die in Julij en Augustus in *Nederland* zeer groot was, en de werkelijke schuld tot bij de 45 ten honderd deed rijzen, verflauwde allengs; en den 6den September zond lord PALMERSTON een zoogenaamd *thema*, of eenen nieuwen grondslag van onderhandeling, in *zijn* naam aan de *Nederlandsche* regering, waarbij omtrent de vaart op de binnenwateren en den ijzeren weg iets werd toegegeven, maar daarentegen de tol op de *Schelde* tot op een' gulden per ton vermindert. Men was in 's *Hage* zoo weinig gezind hierin te bewilligen, dat het *thema-Palmerston* niet eens werd beantwoord, maar in eene nota, den 20sten September aan de conferentie ingediend, daarvan met geen woord gewaagd, maar antwoord gevraagd werd op de onzerzijds gedane inwilligen op het concept-tractaat van den 30sten Junij.

Het schijnt, dat het *Engelsche* kabinet dit gedrag, als een blijk van minachting, zeer hoog heeft opgenomen. Van toen af, toch, werd deszelfs toon, even als die van het *Fransche*, zeer hoog en onvriendelijk tegen *Nederland*. *Belgie* bleef nu te meer op de geheele uitvoering van het tractaat van den 15den November aandringen; de conferentie sprak van dwang-maatregelen (in het begin van October) om namelijk voor de langere weigering onzer regering, wèkelijks eene ton gouds van de *Belgische* schuld af te houden, voor de meerdere toerusting van dat land.

Er bleef nog één middel over: *regtsreeksche* onderhandelingen tusschen de beide landen, onder het toezigt en de bemiddeling der conferentie. Daar het *Belgische* ministerie bij de kamers zich tot het volhouden der 24 artikelen, zonder verandering, verbonden had, werd hetzelfde veranderd, en zekere nietsbeduidende *coërt*, wien de *Belgen* den *vredzaamsten man der wereld* noemden, verving de plaats van de *MENLAEER*. Deze manier van onderhandelen werd den heer VAN ZUYLEN door de conferentie voorgelagen. Had men zulks kunnen aannemen, zoo waren terstond de gedreigde dwangmiddelen vervallen: men had misschien, met tusschen het *Mentzer-tarief* en het *thema-Palmerston* een' middelweg te kiezen, door de ondersteuning der drie oostelijke mogendheden, den tol op drie gulden per ton kunnen brengen (gelijk naderhand is aangeboden geworden). Doch dit werd van de *Nederlandsche* regering verworpen. Waarom? Misschien omdat men het beneden zijne waardigheid achtte, met *opstandelingen* te onderhandelen. Maar was dit dan niet in al zoo vele vroegere onderhandelingen (b. v. van *Engeland* met *Noord-Amerika*) geschied, en was men dan niet bereid de onafhankelijkheid van *Belgie* te erkennen? Hoe het zij, deze weigering had groote gevolgen.

Ontertusschen was, na lange weiffelingen, de *krigsmans* *SOULT* in *Frankrijk* eerste minister geworden, en had zich wel met een gematigd en schijnbaar vreedelievend ministerie (de *doctrinaires*) ontrind, doch die deze zonde van gematigdheid bij de *Franschen* juist door eene gerucht-makende krijgshaffige onderneming moesten boeten, om niet dadelijk bij de kamers in ongenade te vallen. Ook heeft de uitkomst aan de verwachting beantwoord, en reeds de *aankondiging*, dat men *Nederland* dwingen zou met de wapenen, heeft, gelijk later de daad zelf, aan het ministerie bij dat woelstieke volk de meerderheid van stemmen in de wetgeving doen erlangen. Den 11sten October werd dit ministerie ingesteld.

Thans verklaarde de *Belgische* afgevaardigde (den 16den October) de onderhandelingen voor afgebroken en eischte van *Frankrijk* en *Engeland* de handhaving des tractaats, juist een jaar te voren beraamd en elf maanden te voren gesloten; bewerende, dat men daartoe *Belgie* met bedreigingen gebragt had, en thans *Holland* op dezelfde wijze moest dwingen. Deze eisch was *consequent*, maar het gevolg der noodlottige *gelijkstelling* van eenen ouden, beroemden staat, en een beurtelings aan allerlei mogendheden ondergeschikt *wingewest*. Doch deze feil was eenmaal begaan, en nu maakten *Frankrijk* en *Engeland* daarvan gebruik, om, onder een' schijn van regtvaardige handhaving der tractaten, inderdaad het schreeuwendste onrecht te plegen. Zij sloten den 22sten October een onderling verdrag, waarbij zij bepaalden, dat de wederzijdsche bezittingen, bij het tractaat bepaald, op den 15den November moesten ontruimd zijn. Omtrent *Nederland* werd alléén als dwangmiddel een *embargo* op de koopvaardij-schepen, eene blokkade der havens, en de optoeg van een *Fransch* leger naar *Belgie* bepaald, om de citadel van *Antwerpen*, des noods met geweld, te bezetten, niettegenstaande die ontruiming bij het verdrag zelve bepaald was op 14 dagen na het geslotene tractaat tusschen *Holland* en *Belgie*. Van dit verdrag werd in *Nederland* kennis gegeven; doch reeds was men van onze zijde nog een' stap verder gegaan tot bevrediging. In de laatste bijeenkomst der conferentie hadden *Pruissen*, *Oostenrijk* en *Rusland* zich tegen dwangmiddelen verklaard en nog het beproeven van onderhandelingen met het *Nederlandsche* hof voorgelagen. Ten gevolge daarvan zond men van *Berlijn* een concept-verdrag naar 's *Hage*, als 't ware het midden tusschen het *thema-Palmerston* en het concept-tractaat van 30 Junij houdende; dit was met eenige kleine veranderingen (de belangrijk-

ste was de eisch van 12, in plaats van 9 millioen voor de *zosterstellen* der *Belgische* schuld) aangenomen. De baron van ZUYLEN kwam nu in last, om dit als den grondslag voor een tractaat, met de vijf mogendheden en *Belgie*, des verkiezende binnen 24 uren te siniten, voor te stellen. Lord GREY wees het af. De heer VAN ZUYLEN stelde nu de vermindering van het tonnengeld op de *Schelde*, tot beneden de drie gulden per ton voor: reeds vroeger was de vaart op de binnenwateren voor de *Belgen* op den voet der meest begunstigde natie, als mede de weg door *Limburg* tegen matige tollens bewilligd. Wat wilde men meer? Had men slechts van onze zijde die bewilligen vroeger kunnen doen! Thans waren de beide *revolutionnaire* mogendheden, zoo zij ten minste voorgaven, te ver gegaan om terug te treden. Alles wat *Nederland* aanbod, stuitte af op den eisch: *Antwerpen moet eerst ontruimd — segers Venlo en Limburg verruimd worden: dan zullen wij handelen*. Het bleef niet bij woorden, maar reeds den 7den November werden de schepen onder *embargo* gelegd; den 15den November trok een *Fransch* leger *Belgie* binnen, en op den 30sten November, den verjaardag van 's Konings terugkomst in *Holland*, begon het beleg der citadel van *Antwerpen*.

Wij onthouden ons van de beoordeeling der vraag: wat onze regering in die omstandigheden nog kon gedaan hebben, om het onweder af te wenden. Zij heeft zekerlijk, gelijk de meerderheid der natie, gemeend, dat hare eer en waardigheid niet toelieten, voor bedreigingen te zwichten, en dat de inwilliging van dien eisch spoedig door andere eischen zoude gevolgd worden. Anderen zijn van gevoelen, dat *Engeland* en *Frankrijk*, hoe onverantwoordelijk en onregtvaardig ook hun gedrag moge zijn, ten minste in zoo verre ter goeder trouw handelen, dat zij, na de inneming der citadel, het *embargo* zullen opheffen en *Belgie* ruimen. Doch wat dan? Zal *Pruissen* van zijne zijde *Belgie* niet dwingen tot de ontruiming van *Venlo*, *Roermond*, *Maastricht*, *Sittard* en *Faels*? Dit zou inderdaad de onregtvaardigheid ten top gevoerd zijn. Maar zal de vraag over de *Scheldevaart*, (waar echter de partijen elkander zoo nabij zijn, dat het thans gestorte bled inderdaad jammerlijk en nutteloos wordt geplengd) nog worden beslist? Dit alles ligt verschoolen in den schot der Alwetendheid; maar dit is zeker, dat de moed onder krijgslieden, bij de verdediging van het kasteel, alle verwachtingen heeft overtroffen. De krijgslieden aldaar wisten, gelijk de dagorde van den onsterflijken *GRASSE* ziede, dat *Nederland*, dat *Europa* het oeg ophield, en dat hun vaderland verwachtte, dat zij kunnen pligt zouden doen. En zij vervulden dien! Een *Fransch* leger, van 70 of 80,000 man, onder eenen kloeken overste, uit den school van *NAPOLEON*, verzeld door twee koningzonen; eene artillerie, waarvan de nieuwere geschiedenis nauwelijks de weergade kent; de *blousin* der beroemde *Fransche* generaal onder den vermaarden *BLAKE*: dit alles weerstond de citadel onder onafgebroken eene maand lang, met 5000 man! En dit alles, terwijl, door den zonderling ingewikkelden loop van zaken, ons leger onbetwogenlijk aanschaafwer van dit beleg bleef, (ongetwijfeld om zeer wijze staatkundige redenen) en de bezetting van het kasteel dat geene hoop op ontzet heeft gehad. Het schijnt nu, door de overgave van het kasteel, na het hevigste, na een bijna voorbeeldeloos bombardement en breschieten, dat de zaken het punt van beslissing genaderd zijn. Wanneer de *Franschen*, volgens hunne belofte in het verdrag, thans aftrekken, zoo kan deze gebeurtenis voor den vrede bevorderlijk zijn; doch doen zij dit niet, zoo zijn er geen woorden, om de snobheid en de arglistigheid van hun kabinet uit te drukken; maar dan zal zich ongetwijfeld ook de regering van *Engeland*, door de luide roepstem des volks gedwongen, van zulk een eerloos en veraderlijk gouvernement afscheiden; de drie oostelijke mogendheden zullen dan gewis hunne bedreigingen vervullen, en de eerste voetstap der *Franschen* op ons grondgebied zal eene oorlogsverklaring tegen *Pruissen*, *Rusland* en *Oostenrijk* zijn. Hoe het zij, en hoe men over het besluit der verdediging van *Antwerpen*'s kasteel, zonder hoop op ontzet, moge denken: de moed der bezetting, die niet te redeneren, maar zich te verdedigen had, is boven allen lof verheven, en heeft de eer van den *Hollandschen* naam luisterrijk in *Europa* gehandhaafd.

Doch ook in een ander opzigt heeft de Natie zich in een verheven licht vertoond. Tegen de in Julij te *Scheveningen*, en sedert bijna door het geheele land, verspreide *cholera*, zijn de doelmatigste hulpmiddelen aangewend; nergens heeft men, gelijk te *Parijs*, *Petersburg* en elders, van ongeregeldeheden gehoord, en daardoor heeft ook, onder Gods genadigen zegen, deze geessel minder vernieling bij ons, dan elders, berokend. De lange slingering der staatkundige gebeurtenissen, de gedurige teleurstellingen, — niets was in staat, de bedaardheid, den vasten moed der Natie en haar vertrouwen op de regering te schokken. Men hoorde geen gemor, geene klagten. De schutter bleef, het geheele jaar door, van zijn gezin en beroep verwijderd, meestal op de grenzen, zonder uitzigt op kriegsroem, liggen. Voor de buitengewone staatsbehoefte werden 45 millioenen vrijwillig ingeschreven. Of echter de geldmiddelen van den staat, op die wijze, bij verleidelijke voordeelen, die echter de interest betaling eindelijk hoogst bezwaarlijk zullen maken, zich kun-

ten staande houden, vooral daar op het einde van dit jaar weder eene vrijwillige negotatie van 93 miljoen is uitgeschreven, zal de tijd moeten leeren. Over 't geheel schijnt de regering zich te veel uitsluitend met krijgsmatregelen en ligtingen van manschappen bezig te houden; terwijl intusschen de verbeteringen in onzen inwendigen toestand — wijzigingen der grondwet, het tarief, en wat dies meer zij, — blijven liggen. Het laatste is wel in Maart bij de Staten-Generaal ingediend, doch deze schijnen met die hoogstbelangrijke en inderdaad dringende behoefte voor den handel geen en bijzonderen haast te maken; en ook is van regeringswege weder eene wet van accijnsen ingeleverd, die de ruime bepalingen der accijns-wet grootendeels zal bekrimpen.

- De hoogst belangrijke gebeurtenissen van Westelijk Europa, waarin wij de hoofdrol spelen, hebben ons zoo lang bezig gehouden, dat wij slechts ter loops van andere voorvallen in dit jaar kunnen gewagen.

Het Duitsche verbond, aan alle zijden door woelgeesten in de onderscheidene staten bestookt, heeft, op voorstel van Pruisen en Oostenrijk, een' krachtigen maatregel genomen, — en de mitelingen zijn als een damp voor de zon verdwenen. Zoo gaat het overal, waar men hun in het begin de tanden toont; niet, waar men het oproer tot rijpheid laat komen.

In Frankrijk heeft de hertogin VAN BERRY, na eene moedige reis, dwars door het Zuiden des rijks heen, de Vendée bereikt, en aldaar nog eene menigte getrouwe aanhangers van haar huis gevonden, met welken zij eene poging deed tot omverwerping van den stam van Orleans; doch, toen het geluk haren moed teleur stelde, onder allerlei vermommingsmaanden lang aldaar bleef rondzwerven, en eindelijk slechts door een' schijnbaar tot het christendom overgegaan jood werd verraden. Wat zal haar lot zijn? Wie haar regter? «De gewone regtbanken,» zeggen de revolutionairen; «de kamers,» zegt de regering. (Men moet echter bedenken dat de Pairs-kamer, waarin zij de meeste vrienden zou tellen, in het begin van dit jaar het regt der erfelijkheid, en dus een groot deel van haar gezag, heeft verloren.) Voorloopig is zij op het slot te Blaye, in de Garonne, gevangen gezet.

Eene andere vrouw van mannelijken moed en bekwaamheid heeft in Spanje de hoop van de vrienden der gematigdheid en eener redelijke vrijheid doen herleven. Het is de Koningin, eene geborene prinses van Napels. Eene zware ziekte van haren echtgenoot, waarin deze reeds voor dood gehouden werd, deed wat ontijdig de hoop der aanhangers van zijnen broeder CARLOS herleven, die, zich reeds als meester des rijks beschouwende, de Koningin voor haren invloed niet alleen, maar zelfs voor hare veiligheid deden vreezen. Dit, den Koning na zijne aanvankelijke herstelling, berigt zijnde, heeft hij den invloed der zoogenaamde Apostolische partij gefnuikt, en het regentschap, gedurende zijne ongesteldheid (naar ligchaam en ziel) aan zijne vrouw opgedragen, die thans reeds vele harde maatregelen verzacht, en de hoop der vrienden der gematigdheid en betamelijke vrijheid aanvankelijk heeft bevredigd. Eene onbepaalde amnestie ware misschien nog wat ontijdig: de uitzonderingen, in het deswege uitgevaardigd besluit, zijn nogtans gering en betreffen slechts de ergste revolutionairen.

Don PEDRO, gewezen Keizer van Brazilië, is eindelijk in het erfgoed zijner vaderen, vroeger door hem aan zijne dochter afgestaan, in Por-

tugal, geland, om het aan de dwingelandij van eenen ontaarden broeder te ontrukken. Doch de geestelijkheid, die in België het oproer bewerkte, heeft in Portugal den stoel des overweldigers geschnaagd. Het heeft PEDRO niet mogen gebeuren, verder door te dringen dan Oporto, alwaar hij thans, aan weerszijde van den Douro, door de troepen van MIGUEL hevig bestookt wordt. Onbegrijpelijk is de trouw van het Portugesche volk aan dezen wreeden troonsverweldiger.

In Turkije en Griekenland zijn de vijandelijkheden der beide volken thans opgehouden, hoewel de Turken de citadel van Athene nog niet, volgens het verdrag van scheiding met Griekenland, hebben ontruimd. Waarom zonden de Franschen en Engelschen luine legers en vloeten niet daarheen? Hier is ten minste het scheidingsverdrag nog ouder dan het Nederlandsche, en derhalve de verplichting tot ontruiming nog sterker; te meer, omdat de Sultan dit verdrag heeft aangenomen, hetwelk in Nederland niet het geval is. Daarenboven zonden de Franschen er (iets, 't welk hun niet onverschillig is) gemakkelijker werk vinden. Intusschen wordt het ongelukkige Griekenland, hetwelk thans wel jaagt de vrijheid niet waardig te zijn, door oude partijschappen en burgeroorlog op het wreedste verscheurd. Mogt de verkiezing van den jeugdigen Koning OTTO van Beieren daaraan een eindpaal stellen! Doch schoon hij Duitsche krijgslieden en bevelhebbers, misschien ook wel staatslieden, met zich zal brengen, is het echter grootelijks te vreezen, dat een zoo geschokte, zoo diep bedorvene, zoo geheel geldelooze, en bijna tot barbaarschheid vervallene staat als de Grieksche, zich niet zonder eene krachtdadige hulp uit Europa in zijne onafhankelijkheid zal kunnen staande houden. En zal hij, met die hulp, wel onafhankelijk zijn?

Het Turksche rijk is aan een nog grooter gevaar dan Griekenland blootgesteld. De lang verwachte strijd tusschen twee bekwame en van de behoefte der Europesche beschaving doordrongene Turken, tusschen de Sultan MAHMOUD en den Egyptischen pacha, MEHEMED-ALI, is eindelijk uitgebroken. De voortgangen van den pacha zijn verbazend geweest. Geheel Syrie, met Palestina, is hem of zijnen dapperen zoon IBRAHIM (den veroveraar van Arabie en Nubie, maar die in 1827 in Griekenland het hoofd stiet) ingenomen en het geheele heir van de eersten Turkschen veldmaarschalk HUSSEIN verstrooid. Thans in zijn leger, zegt men, reeds te Konieh of Ikornam in Klein-Azië. Wij hebben onlangs opzettelijk den waarschijnlijken gang diens veroveraars nagegaan. De verschrikte Sultan heeft, zegt men, de hulp van zijn ouden vijand, Rusland, tegen den rebel ingeroepen, welke verleend zou zijn, doch bij Engeland en Frankrijk grootelijks naijver baart.

Zoo rusten dan overal in Europa de wapens (want de Turksche oorlog wordt in Azië gevoerd) behalve aan de oevers der Douro en aan die der Schelde. Maar geheel Europa staat als 't ware slagvaardig. Zal op het einde van den volgenden jaarkring een algemeene vrede deze vonken gebluscht, of zal een algemeene oorlog die tot lichtelooze vlam hebben angeblazen? Zal het revolutionaire beginsel weder uitbarsten, en Europa tot den staat van Griekenland of van de gevezen Spaansche volkplantingen in Amerika, van Mexico, Columbia en de Plata-rivier doen verzinken, waar alle volksgeluk door burgerkrijg verdwenen is? Wie zou hier durven beslissen, of zelfs met waarschijnlijkheid gissingen maken?

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.